

Мар'яна Вербіцька,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права
Тернопільського національного
економічного університету

УКЛАДЕННЯ МИРОВИХ УГОД В АПЕЛЯЦІЙНОМУ, КАСАЦІЙНОМУ ПРОВАДЖЕННЯХ У ГОСПОДАРЬСЬКОМУ ПРОЦЕСІ ТА НА СТАДІЇ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ

Досліджено особливості укладення та затвердження мирових угод у господарському процесі у ревізійних інстанціях. Значну увагу приділено порядку виконання мирових угод. Проаналізовано зміни в регламентації мирових угод згідно з ГПК України, окреслено невирішені проблеми та запропоновано шляхи їх розв'язання.

Ключові слова: мирова угода, ухвала про затвердження мирової угоди, апеляційне провадження, касаційне провадження, виконання мирової угоди.

Вербицкая М.

«Заключение мировых соглашений в апелляционном, кассационном производствах в хозяйственном процессе и на стадии исполнения судебных решений»

Исследованы особенности заключения и утверждения мировых соглашений в хозяйственном процессе в ревизионных инстанциях. Значительное внимание уделено порядку выполнения мировых соглашений. Проанализированы изменения в регламентации мировых соглашений в соответствии с ХПК Украины, указанные нерешенные проблемы и предложены пути их решения.

Ключевые слова: мировое соглашение, определение об утверждении мирового соглашения, апелляционное производство, кассационное производство, исполнение мирового соглашения.

Verbitska M.

«Settlement agreements in Appealing, Cassation proceedings in Commercial process and at the stage of execution of judicial decisions»

The article deals with the peculiarities of the conclusion and approval of settlement agreements in the commercial process in the audit courts. Considerable attention is paid to the order of execution of settlement agreements. The changes in the regulation of settlement agreements according to the CPC of Ukraine are analyzed, outstanding problems are outlined and the ways of their solution are proposed.

Keywords: settlement agreement, decision on approval of a settlement agreement, appeal proceedings, cassation proceedings, execution of a settlement agreement.

Постановка проблеми. Процедура укладання та затвердження мирової угоди на стадіях перегляду в апеляційній чи касаційній інстанціях, особливо у господарському процесі, взагалі не досліджувалася вітчизняними процесуалістами. Існує коло нез'ясованих аспектів щодо укладення мирової угоди і на стадії виконання. У той же час одним із завдань судочинства в господарських судах є сприяння становленню і розвитку партнерських ділових відносин, формування звичаїв і етики ділового обороту. Укладаючи мирові угоди, учасники спору в короткі строки можуть вирішити спір на прийнятних для них умовах. У такому випадку конфлікт буде вичерпано, а партнерські відносини між його учасниками збережуться. При цьому не можна применшувати важливість укладення між сторонами мирової угоди в ході ревізійного перегляду справи. Крім того, скорочується навантаження на судову систему, тому мировим угодам та примирним процедурам, у наукових дослідженнях має приділятися багато уваги.

Стан дослідження. Мирова угода у господарському процесуальному праві була предметом дослідження процесуалістів, однак лише на рівні окремих статей та публікацій. На дисертаційному рівні в Україні мирова угода була досліджена лише крізь призму цивільного процесуального права та як інститут у провадженні у справі про банкрутство. Свої статті проблематиці мирової угоди в господарському процесі присвячували О. Євсєєв, І. Жигалкін, А. Згама, О. Присяжнюк, О. Чупрун, В. Шапіро, Є. Ятченко тощо. У той же час слід відзначити, що практика застосування мирової угоди в господарських спорах виявляє коло прогалин у регулюванні її укладення, затвердження, особливо на стадіях перегляду судових рішень та виконання, а тому дане питання потребує подальших наукових досліджень.

© Мар'яна Вербіцька, 2018

Крім того, не слід забувати, що в силу тотального оновлення процесуального законодавства, в тому числі господарського, дуже багато норм було відредаговано. Торкнулися зміни і правил, що регламентують процедуру укладення, затвердження та виконання мирової угоди.

Тому в актуальним в умовах сьогодні є детальний науковий аналіз усіх процедурних конструкцій, передбачених ГПК України в сфері примирення сторін шляхом укладення мирових угод.

Метою даної статті є дослідження порядку укладення мирової угоди сторонами в апеляційному та касаційному провадженнях у господарському процесі, на стадії виконання судових рішень та виявлення пов'язаних з цим особливостей.

Виклад основного матеріалу. Мирові угоди, які укладаються на різних стадіях господарського процесу, мають істотні особливості, що відрізняють, наприклад, порядок укладення мирових угод при розгляді справи судом у першій інстанції від порядку укладення мирових угод в суді апеляційної інстанції [1, с. 63]. Суттєвими особливостями відрізняється порядок укладення мирових угод у виконавчому провадженні. Процесуальний порядок виконання мирових угод не врегульовано належним чином, що викликає на практиці цілий ряд труднощів. Тому вважаємо, що дослідження мирових угод залежно від стадії, є виправданим.

Відповідно до ч. 2 ст. 192 ГПК України мирова угода може бути укладена сторонами на будь-якій стадії господарського процесу і на стадії виконання рішення суду також. Деякі дослідники вважають за необхідне обмежити можливість укладання мирових угод після ухвалення рішення. Так, на думку А. Воронова, завданням вищестоящих судів є перевірка судових актів нижчестоящих судів, тому всі розпорядчі дії повинні бути зроблені в суді першої інстанції до прийняття рішення [2, с. 123].

Проте мирові угоди досить часто укладаються на стадіях апеляційного і касаційного перегляду. Слід погодитися з О. Борисовою, яка відзначає, що на стадіях перегляду судових актів інтереси процесуальної економії не повинні зазіхати на основоположний принцип процесу – диспозитивне начало, послідовна реалізація якого в процесуальному законодавстві забезпечує вільне розпорядження процесуальними правами, в тому числі правом укладати мирові угоди [3, с. 94]. Крім того, мирові угоди є дуже ефективним засобом вирішення спорів, тому що остаточне врегулювання конфлікту між сторонами в разі укладення угоди набагато ймовірніше, ніж у випадку ухвалення рішення, адже саме в разі укладення мирової угоди учасник спору, найімовірніше, збереже партнерські відносини з іншими учасниками спору. Тому на якій із стадій господарського судочинства буде укладено мирову угоду, принципового значення не має.

Л. Грось, розглядаючи можливість затвердження мирових угод на стадіях апеляційного і касаційного перегляду, зазначає, що підстави для скасування рішення суду зводяться до двох критеріїв: незаконність або необґрунтованість судового рішення. Встановлювати особливі підстави для скасування судового рішення ніхто не має права, і якщо рішення законне, воно має залишатися незмінним, а сторонам слід роз'яснити можливість укладення мирової угоди поза процесом або при виконанні [4, с. 88].

Однак наш законодавець пішов іншим шляхом: у випадках затвердження мирових угод на ревізійних стадіях процесу попередні судові рішення визнаються нечинними. Тут варто наголосити: не скасовуються, а визнаються нечинними. Це є цілком раціонально, адже затвердження мирової угоди не означає, що ухвалюючи рішення у справі, попередній суд (чи суди) допустили його (чи їх) незаконність чи необґрунтованість.

Слід наголосити, що затверджуючи мирову угоду, вимоги, викладені в апеляційній чи касаційній скарзі, суд не вирішує, не з'ясовує чи є оскаржуване рішення законним і обґрунтованим.

Судовий акт, який оскаржується в порядку апеляційного або касаційного провадження, може відповідати всім перерахованим вище вимогам, а відповідно і вимогам законності. У разі укладення мирової угоди у справі його зміст не зміниться і судовий акт не стане суперечити закону. Крім того, затверджуючи мирову угоду в апеляційній чи касаційній інстанції, господарський суд не встановлює відповідність оскаржуваного судового акта закону, за винятком перевірки відсутності підстав для безумовного скасування судового акту.

Ст. 277–280 ГПК України визначають підстави для скасування судового рішення в апеляційному провадженні, а ст. 310–313 – в касаційному провадженні, однак жодна з вказаних статей не містить такої підстави для скасування судового рішення повністю чи частково як затвердження мирової угоди.

У той же час необхідно відзначити, що питання про дію прийнятих раніше судових актів має дуже серйозне значення, тому що в разі затвердження мирової угоди, наприклад, в апеляційній інстанції виникає ситуація, коли в одній справі існують і рішення суду першої інстанції, і мирова угода, затверджена апеляційним господарським судом, які можуть суперечити одне одному. У разі затвердження мирової угоди при розгляді справи в господарському суді першої інстанції такої проблеми не виникає.

В апеляційній і касаційній інстанціях розглядаються справи, які вже, за суттю, вирішені. Тому при затвердженні мирових угод на стадіях апеляційного і касаційного провадження необхідно так чи інакше вирішувати питання про дію прийнятих у справі судових рішень.

Отже, якщо з цього приводу у наукових колах велися певні диспути [5], то вважаємо, що сьогодні законодавець поставив у них крапку, цілком логічно і послідовно врегулювавши дане питання.

Затверджуючи мирову угоду, апеляційний суд чи касаційний також вирішують питання про закриття відповідного провадження у справі.

Ухвала, постановлена апеляційним господарським судом чи касаційним господарським судом, має відповідати вимогам до виконавчого документа і саме вона пред'являтиметься до виконання на умовах, визначених у мировій угоді.

Не можна залишити без уваги також аспект оскарження ухвал судів апеляційної інстанції про затвердження мирових угод.

Ст. 255 ГПК України містить перелік ухвал суду першої інстанції, які окремо від рішення суду можуть бути оскаржені в апеляційному порядку, серед таких ухвал міститься ухвала про затвердження мирової угоди (п. 10 ч. 1). Процедура її оскарження виписана у Главі 1 «Апеляційне провадження» Розділу IV ГПК України, тобто це питання чітко регламентоване кодексом.

Теоретично ухвали господарських судів апеляційної інстанції про затвердження мирових угод могли би бути оскаржені до суду касаційної інстанції. Проте ст. 287 ГПК України, яка визначає, які судові рішення апеляційної інстанції можуть переглядатися в порядку касаційного оскарження, не передбачає в п. 3 ч. 1 (який містить перелік ухвал апеляційної інстанції, на які може бути подано касаційну скаргу) ухвалу про затвердження мирової угоди. Серед таких оскаржуваних ухвал міститься лише ухвала про закриття провадження.

Можливо адвокати саме через цю «процесуальну щілину» намагатимуться оскаржувати ухвали апеляційного господарського суду про затвердження мирової угоди до касаційної інстанції у разі такої необхідності. Однак, на наш погляд, шанси відкриття касаційного провадження в такому випадку незначні.

У той же час ухвала про затвердження мирової угоди, яка була постановлена судом першої інстанції, та не була скасована в результаті її перегляду в апеляційному суді, відповідно до п. 4 ч. 1 ст. 287 ГПК України може бути предметом касаційного перегляду.

З мировими угодами, які затверджуються судами касаційної інстанції, ситуація цілком зрозуміла. Відповідно до ч. 3 ст. 317 ГПК України, постанова суду касаційної інстанції є остаточною і оскарженню не підлягає. Можна зробити висновок, що за аналогією і не оскаржується ухвала суду касаційної інстанції

Що стосується відмов у затвердженні мирових угод, то хоча це не визначено в ГПК, ми вважаємо, що вони мали би оформлятися мотивованою ухвалою суду. Хоча з іншого боку, така ухвала про відмову у затвердженні мирової угоди не оскаржується. Тому мотивація відмови не є суттєвою. Але все ж ми наполягаємо, що якщо у ч. 5 ст. 192 ГПК України передбачені підстави для відмови у затвердженні мирової угоди, то суд повинен викласти мотиви такого рішення в ухвалі.

При виконанні мирових угод за правилами, передбаченими для виконання судових рішень, виникає ціле коло запитань і труднощів. Крім того, законом встановлена можливість укладання мирових угод на стадії виконання. Такі мирові угоди мають свої особливості. Це зумовило необхідність розгляду мирових угод на стадії виконання у двох площинах: укладення мирових угод на стадії виконання і виконання мирових угод.

Відповідно до ч. 2 ст. 191 ГПК України, сторони можуть укласти мирову угоду і повідомити про це суд, зробивши спільну письмову заяву, на будь-якій стадії судового процесу.

Згідно з ч. 1-2 ст. 330 ГПК України мирова угода, укладена між сторонами, або заява про відмову стягувача від примусового виконання в процесі виконання рішення подається в письмовій формі державному або приватному виконавцеві, який не пізніше триденного строку передає її для затвердження до суду, який видав виконавчий документ.

Питання затвердження мирової угоди у процесі виконання рішення, задоволення заяви про відмову стягувача від примусового виконання рішення вирішується судом протягом десяти днів з дня надходження до суду відповідної заяви, про що постановляється ухвала.

Тут слід наголосити, що кодекс не вимагає проведення судових засідань за участю стягувача, боржника чи виконавця для затвердження мирової угоди. Просто регламентовано часові рамки, в межах яких суд має вирішити питання про затвердження мирової угоди. Так, процедура затвердження мирової угоди, укладеної в процесі виконання є спрощеною.

Можливість укладення мирової угоди на стадії виконання судових рішень є проявом принципу диспозитивності в судочинстві. На думку Т. Жукової, мирова угода у виконавчому провадженні є механізмом добровільного виконання, основна мета якого – відмова від державного примусу або припинення примусового виконання, якщо така процедура була розпочата [6, с. 159].

Мирові угоди, які укладаються на стадії виконання судових актів, так само, як і мирові угоди, які укладаються на інших стадіях судочинства, подаються на затвердження господарського суду (заява про затвердження мирової угоди швидше за все буде супроводжуватися заявою про відмову стягувача від примусового виконання рішення).

Як зазначає Л. Грось, незатверджена судом мирова угода, укладена сторонами у виконавчому провадженні, не може розглядатися як юридичний факт, що тягне припинення підтвердженого рішенням суду зобов'язання між стягувачем і боржником [7, с. 45].

О. Верба справедливо наголошує, що проблема укладення мирової угоди на стадії виконання полягає в тому, що на даний момент спір між сторонами вже вирішено, існує ухвалене судові рішення, яке набрало законної сили, а сторони по-іншому врегульовують спір, наче, на перший погляд, нехтують загальнообов'язковим актом органу держави. Обґрунтовуючи можливість, правомірність та доцільність укладення мирової угоди в процесі примусового виконання, слід звернути увагу на те, що все провадження у справі відбувається з волі сторін, які звернулися до суду з метою врегулювання спору, поновлення прав, що і є основним завданням судочинства, тому сторони мають право відмовитися від подальшої процедури, закінчивши справу миром [8, с. 108–109].

У випадку затвердження мирової угоди на стадії виконання виникає запитання: яка майбутня доля рішення, на виконання якого відкрите виконавче провадження? Адже ухвала про затвердження мирової угоди фактично позбавляє рішення суду юридичної сили, хоча формально і не скасовує його.

Це питання чинним господарським процесуальним законодавством наразі не вирішене.

На нашу думку, визнання такого рішення нечинним за аналогією із нормами про укладення мирових угод на стадіях апеляційного та касаційного оскарження є найоптимальнішим варіантом. Причому про це має йтися в ухвалі про затвердження мирової угоди. Скасувати його такою ухвалою, на наш погляд, є неприйнятним. У той же час, якщо суд проігнорує вирішення питання із рішенням і просто затвердить мирову угоду, то один і той самий спір буде вирішуватися різними судовими рішеннями, які навіть можуть бути протилежними за змістом. Вважаємо таку ситуацію неприпустимою.

Проте, укладаючи мирову угоду, та сторона, на користь якої було ухвалене рішення суду, повинна добре зважувати всі «за» і «проти», оскільки практика щодо примусового виконання мирових угод, укладених на стадії виконавчого провадження, доволі неоднозначна. На наш погляд, стягувачу все ж простіше домогтися виконання рішення суду, ніж ухвали про затвердження такої мирової угоди.

Крім того, варто мати на увазі, що у виконавчому провадженні сторони (а точніше боржник) мають додаткові фінансові витрати, які складаються із виконавчого збору, авансового внеску стягувача, який стягується на його користь з боржника, та стягнутих з боржника коштів на витрати виконавчого провадження [9, с. 269].

Виникає запитання: чи можливе включення до мирової угоди, що укладається на стадії виконання, умов про перерозподіл обов'язків за сплатою виконавчого збору і витрат на проведення виконавчих дій, наприклад, покладання обов'язків за сплатою виконавчого збору на стягувача?

На нашу думку, виконавчий збір і витрати на проведення виконавчих дій за чинним законодавством не належать до судових витрат.

Ст. 123 ГПК України, яка містить вичерпний перелік судових витрат, і до нього не відносяться витрати, пов'язані з виконанням судового рішення, п. 4 ч. 2 вказаної статті лише містить вказівку на витрати, пов'язані з вчиненням інших процесуальних дій, необхідних для розгляду справи або підготовки до її розгляду.

Як зазначав у своєму рішенні у справі *Burdov v. Russia* Європейський Суд з прав людини, виконання будь-якого рішення має розглядатися як складова «судового розгляду» за змістом ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основних свобод без такого виконання «право на суд» було б ілюзорним. Однак це не означає, що можна відносити до судових витрат, регульованих Главою 8 Розділу I «Загальні положення» ГПК України, будь-які фінансові витрати, які понесла особа, яка бере участь у справі, у зв'язку з розглядом справи в господарському суді.

Незважаючи на те, що виконавчий збір та витрати, пов'язані з виконанням судового рішення можна назвати фінансовими витратами учасників процесу, судовими витратами в сенсі Глави ст. 123 ГПК України вони не є. Розмір, порядок стягнення, розподіл виконавчого збору і витрат на проведення виконавчих дій,

врегульовані Розділом V Закону України «Про виконавче провадження» «Фінансування виконавчого провадження». Таким чином, виконавчий збір і витрати на проведення виконавчих дій не є судовими витратами.

Це означає, що включення до мирової угоди положень щодо виконавчого збору і витрат на проведення виконавчих дій в якості умови про розподіл судових витрат буде суперечити закону.

І хоча ст. 191 ГПК України чітко не визначає, які саме умови можуть у ній міститися, і натомість навіть дозволяє сторонам виходити за межі предмету позову (чи позову та зустрічного позову), ми вважаємо, що будь-які умови мирової угоди, які перерозподіляють витрати, пов'язані з виконанням, будуть суперечити положенням Закону України «Про виконавче провадження».

Таким чином, за чинним законодавством умови про розподіл виконавчого збору і витрат на проведення виконавчих дій, на відміну від умов про розподілу судових витрат, не можуть бути включені в мирові угоди.

Проте, на нашу думку, для процесу, заснованого на принципі диспозитивності, було би прийнятно надати учасникам виконавчого провадження можливість перерозподіляти в мировій угоді витрати, пов'язані з виконанням судових актів. Однак це можливо тільки після ретельного аналізу даного питання як теоретиками, так і практиками.

Згідно зі ст. 193 ГПК України, виконання мирової угоди здійснюється особами, які її уклали, в порядку і строки, передбачені цією угодою. Ухвала про затвердження мирової угоди є виконавчим документом та має відповідати вимогам до виконавчого документа, встановленим Законом України «Про виконавче провадження».

Слід підкреслити, що примусовому виконанню підлягає саме мирова угода, а не ухвала про її затвердження.

Ч. 3 ст. 193 ГПК України встановлює, що у разі невиконання затвердженої судом мирової угоди ухвала суду про затвердження мирової угоди може бути подана для її примусового виконання в порядку, передбаченому законодавством для виконання судових рішень.

Також потребує наукового аналізу визначення моменту, з якого умови мирової угоди підлягають до виконання. Конкретні дати можуть бути вказані в самій угоді. Однак постає запитання: датою закріплення умов мирової угоди слід вважати дату її підписання сторонами чи дату її затвердження ухвалою господарського суду. Крім того, при цьому необхідно знову ж розмежувати поняття дати затвердження мирової угоди ухвалою господарського суду та дати набрання ухвалою законної сили. На практиці вказані питання можуть мати надзвичайно важливе значення.

Крім того, дуже часто мирові угоди передбачають поетапне виконання зобов'язань, наприклад, погашення боргу щомісячним внесенням визначених мировою угодою сум на рахунок протягом року. Боржник міг півроку добровільно виконувати дану мирову угоду, а потім перестати виконувати взяті за згодою зобов'язання. Примусовому виконанню в такому випадку підлягає мирова угода тільки в частині, що не виконана добровільно.

У випадку передбачення в мировій угоді розстрочки виконання грошового зобов'язання, сторонам варто пам'ятати про трирічний строк пред'явлення ухвали про затвердження мирової угоди до виконання і прописувати в угоді відповідні строки і терміни.

Висновки. Підсумовуючи вищевикладене, хочемо відзначити, що мирова угода є надзвичайно важливим господарським процесуальним інститутом, якому слід приділяти багато уваги науковцям і який варто розвивати шляхом розширення можливостей сторін для її укладення. Укладення і затвердження мирової угоди в апеляційному та касаційному провадженнях, на наш погляд, є ефективнішим способом розв'язання конфлікту між суб'єктами господарювання, ніж вирішення їхнього спору судом відповідної інстанції. Стосовно укладення мирової угоди уже у виконавчому провадженні, то варто відзначити, що існує багато «підводних каменів» і сторонам, а особливо стягувачеві, слід добре зважувати свої кроки в даному ракурсі. Однак не викликає сумніву той факт, що законодавець повинен створювати найсприятливіші умови для сторін для врегулювання спору шляхом примирних процедур, серед яких і мирова угода, або ж завдяки застосуванню альтернативних способів вирішення конфлікту.

Список використаних джерел

1. Бортнік О. Г. Мирова угода на стадіях перегляду судових рішень / О. Г. Бортнік // Форум права. – 2009. – № 2. – С. 63–69.
2. Воронов А. Ф. Гражданский процесс: эволюция диспозитивности / А. Ф. Воронов. – М. : Статут, 2007. – 147 с.

3. Борисова Е. А. Апелляция в гражданском (арбитражном) процессе / Е. А. Борисова. – М. : Издательский Дом «Городец», 2008. – 221 с.
4. Грось Л. А. Влияние норм гражданского права на гражданское и арбитражное судопроизводство : учеб. пособ. / Л. А. Грось. – Хабаровск : ДВИЗиП, 2002. – 334 с.
5. Корбут В. Есть ли смысл в мировом соглашении / В. Корбут // Юридическая практика. – 2004. – № 22(336).
6. Жукова Т. В. Мировое соглашение в исполнительном производстве как реализация принципа диспозитивности / Т. В. Жукова // Арбитражная практика. – 2005. – № 5. – С. 158–162.
7. Агеев А. Х. Правовая природа мирового соглашения в исполнительном производстве / А. Х. Агеев // Арбитражный и гражданский процесс. – 2003. – № 12. – С. 41–47.
8. Верба О. Б. Особливості визнання судом мирової угоди на стадії виконавчого провадження: зб. наук. праць / О. Б. Верба // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – Львів : ЛьвДУВС. – 2008. – № 3. – С. 102–113. – (Сер. юридична).
9. Обод О. В. Судові витрати у господарському процесі: підруч. / О. В. Обод // Господарське процесуальне право. – Х. : Одіссея, 2015. – 400 с.

References

1. Bortnik, O. G. (2009). *Myrova ugoda na stadiyah pereglyadu sudovyh rishen [Settlement agreement at the stages of reviewing court decisions]. [in Ukrainian].*
2. Voronov, A. F. (2007). *Grazhdanskii process: evolyuciya dispozitivnosti [Civil process: the evolution of dispositivity]. Moscow: Statut. [in Russian].*
3. Borisova, E. A. (2008). *Apelyaciya v grazhdanskom (arbitrazhnom) processe [Appeal in the civil (arbitration) process]. Moscow: Publishing house «Gorodets» [in Russian].*
4. Gros, L. A. (2002). *Vliyaniye norm grazhdanskogo prava na grazhdanskoye i arbitrazhnoye sudoproizvodstvo. [The Influence of Civil Laws on Civil and Arbitration Proceedings]. Khabarovsk: DVIZiP. [in Russian].*
5. Korbut, V. (2004). *Yest li smysl v mirovom soglasheniyi [Is there any sense in the settlement agreement]. [in Russian].*
6. Zhukova, T. V. (2005). *Mirovoye soglasheniye v ispolnitelnom proizvodstve kak realizaciya principa dispozitivnosti [The settlement agreement in executive production as the implementation of the principle of discretion]. [in Russian].*
7. Ageyev, A. H. (2003). *Pravovaya priroda mirovogo soglasheniya v ispolnitelnom proizvodstve [Legal nature of the settlement agreement in executive proceeding]. [in Russian].*
8. Verba, O. B. (2008). *Osoblivosti vuznannya sudom myrovoyi ugody na stadiyi vykonavchogo provadzhennya [Peculiarities of recognition by court of a settlement agreement at the stage of executive proceedings]. Lviv: LvDUVS. [in Ukrainian].*
9. Obod, O. V. (2015). *Sudovi vytraty u gospodarskomu procesi [Legal expenses in the commercial process]. Kharkiv: Odissey. [in Ukrainian].*

Стаття надійшла до редакції 25.12.2018.